

"Samediyet-i ilahiye" ne demektir? Bir iki misalle izah edebilir misiniz?

Samed ismi, *"Her şey O'na muhtaç, O ise hiçbir şeye muhtaç değil"* manasına gelir.

Bütün kâinat, var olması ve varlığını devam ettirmesi, bunun için gerekli nice kanunların sürekli icra edilmesi gibi birçok cihetle samediyete ayna olur.

Yeryüzü, bütün canlıların her türlü ihtiyaçlarının görülmesiyle Samed ismine semalardan çok daha küllî manada ayna olmuştur.

İnsana baktığımızda, ihtiyaçlarının sonsuz olduğunu görürüz. İnsanın gözü güneşle tatmin olduğu gibi, midesi gıdalarla, akli ilim ve hikmet tecellilerini anlamakla tatmin olur. Akıl yönüyle insan, diğer bütün canlılardan çok daha geniş manada samediyete ayna olur.

Üstad, *"batın-ı kalbin samed ayinesi"* olduğundan bahseder. İşte, samediyete en büyük ayna insanın kalbidir. *"Kalpler ancak Allah'ı anmakla tatmin olur"* mealindeki âyet-i kerîmenin verdiği derse göre, insan kalbi bu âlemle ve içindeki eşya ile değil, Allah'a iman ile marifet ile muhabbet ile tatmin olmaktadır. Buna göre samediyetin en büyük, en küllî aynası Rahîm ismine mazhar olan insan kalbidir.

Yoklukta kalmayıp varlık sahasına çıkmak bütün varlıklar için bir rahmet olduğu gibi, bütün canlı türlerinin her nevi ihtiyaçlarının yerine getirilmesi de canlılar âlemi için ayrı bir rahmettir. İnsanın ebede namzet olması, kalbinin ancak ebediyetle ve ebedî bir zâtın marifetiyle tatmin olacak bir ulviyet taşıması da çok daha ileri manada bir rahmettir.

Üçüncü Sırrın ilk cümlelerinde, *"kâinat, yeryüzü ve insan"* üçlüsündeki rahmet tecellilerinin harika bir şekilde nazara verilmesiyle, samediyetin de bu üç ayrı tecellisine dikkat çekilmiştir. Önce kâinatın varlık nuruyla şenlendirilmesinden, sonra muhtaç varlıkların terbiye edilmesinden, üçüncü olarak da *"bir ağacın bütün heyetiyle meyvesine teveccüh etmesi gibi, kâinatın da insana ve onun ihtiyaçlarına teveccüh etmesinden"* bahsedilir ve bunların her üçünün de ancak rahmet olduğu vurgulanır.